

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Дека́н стоматологічного факультету
проф. Костенко Є.Я.

“23” 06 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Предметна спеціальність	«Дитяча стоматологія»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська, англійська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ**» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**, спеціальності **221 «Стоматологія»**

Розробник: завідувач кафедри дитячої стоматології, к.мед.н., доцент Мельник Володимир Семенович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дитячої стоматології.
Протокол № 10 від “ 16” червня 2021 року.

Завідувач кафедри дитячої стоматології
“ 16” червня 2021 року

доц. Мельник В.С.

Робоча програма схвалена на засіданні навчально-методичної комісії стоматологічного факультету. Протокол № ___ від “ ___ ” червня 2021 року.

Голова навчально-методичної комісії
стоматологічного факультету.
“ ___ ” червня 2021 року.

проф. Клітинська О.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Форма навчання	Денна
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки	4
Загальна кількість годин – 90	Семестр	8
	Лекції	10
Кількість модулів – 1 Змістових модулів – 3	Практичні	40
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Самостійна робота	40
	Вид підсумкового контролю	диференційований залік
	Форма підсумкового контролю	усна, письмова

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» спрямована на:

- оволодіння основними стоматологічними маніпуляціями та методами діагностики у дітей з хірургічними стоматологічними захворюваннями для постановки діагнозу і вибору правильного методу лікування;
- формування відповідальності студента, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» є: вміння проводити обстеження стоматологічного хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів у хірургічній стоматології, обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу; вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, ставити остаточний діагноз основних захворювань, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати принципи комплексного лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних стоматологічних захворювань у дітей.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;
- б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;
- в) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія та інтегрується з цими дисциплінами;

г) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: дитяча терапевтична стоматологія, ортодонтія;

д) формує уявлення про необхідність профілактики стоматологічних захворювань

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни *“Дитяча хірургічна стоматологія”* студент повинен знати:

- Анатомо-фізіологічні особливості будови м'яких тканин та щелеп.
- Особливості іннервації щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД).
- Особливості розташування фізіологічних отворів та виходу судинно-нервових пучків на кістках в залежності від віку дитини.
- Показання та протипоказання до проведення місцевих видів знеболення тканин ЩЛД (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове).
- Сучасні місцевознеболювальні засоби, їх вибір, способи визначення переносимості анестетиків.
- Алгоритм виконання провідникових анестезій у дітей різного віку.
- Місцеві та загальні ускладнення під час проведення анестезій, їх профілактика та методи лікування.
- Показання до проведення хірургічних втручань у ЩЛД у дітей з використанням загального знеболення.
- Анатомічні особливості будови тимчасових та постійних зубів, щелеп, їх іннервацію та васкуляризацію.
- Терміни фізіологічної зміни зубів у дітей.
- Покази та протипокази до видалення тимчасових зубів у дітей.
- Покази та протипокази до видалення постійних зубів у дітей.
- Хірургічний інструментарій для видалення зубів у дітей.
- Етапи видалення зубів.
- Особливості методики видалення тимчасових та постійних зубів .
- Місцеві ускладнення під час та після видалення зубів, їх профілактика та лікування.
- Особливості видалення зубів у дітей із захворюваннями серцево-судинної та ендокринної систем, а також із захворюваннями системи крові.
- Особливості будови та розвитку щелеп та щелепних м'яких тканин у дітей різного віку та їх вплив на перебіг запальних процесів.
- Клінічний перебіг гострого та хронічного періоститу щелеп одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Клініко-лабораторні критерії диференційної діагностики гострих та хронічних періоститів.
- Лабораторне обстеження та інтерпретація результатів дослідження дитини, хворої на періостит щелепи.
- Методи знеболення для виконання періостотомії.
- Принципи хірургічного лікування періоститів щелеп.
- Принципи медикаментозного лікування періоститів щелеп.
- Показання та методи фізіотерапевтичного лікування періоститів щелеп.
- Профілактику розвитку ускладнень.
- Особливості будови, розвитку, васкуляризації та іннервації кісток щелеп та навколощелепних м'яких тканин у дітей різного віку.
- Етіологію та патогенез гострих остеомієлітів.
- Клінічний перебіг гострого остеомієліту одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Критерії діагностики та диференційної діагностики гострих запальних процесів кісток.
- Рентгенологічні ознаки при остеомієлітах щелеп.
- Методи лабораторного обстеження дитини, хворої на остеомієліт щелепи.

- Комплексне лікування остеомієліту щелеп різного генезу та перебігу.
- Особливості хірургічного лікування гострого остеомієліту щелеп.
- Ускладнення при гострих остеомієлітах та їх профілактику.
- Етіологію та патогенез хронічних остеомієлітів.
- Клінічний перебіг хронічного остеомієліту одонтогенного та неодонтогенного походження.
- Критерії діагностики та диференційної діагностики хронічних запальних процесів кісток.
- Рентгенологічні ознаки при остеомієлітах щелеп.
- Методи лабораторного обстеження дитини, хворої на остеомієліт щелепи.
- Комплексне лікування остеомієліту щелеп різного генезу та перебігу.
- Особливості хірургічного лікування хронічного остеомієліту щелеп.
- Ускладнення при хронічних остеомієлітах та їх профілактику.
- Особливості будови лімфатичної системи у дітей.
- Топографо-анатомічний розподіл груп лімфатичних вузлів ЩЛД.
- Особливості перебігу запальних процесів м'яких тканин у дітей.
- Визначення термінів «лімфаденіт», «періаденіт», «аденофлегмона».
- Класифікацію лімфаденітів ЩЛД за етіологічним чинником, глибиною розташування, анатомо-топографічним розташуванням, клінічним перебігом.
- Методи обстеження дитини із гострим та хронічним лімфаденітом ЩЛД.
- Клінічні прояви різних форм лімфаденітів ЩЛД.
- Особливості клінічних проявів захворювань, з якими проводять диференційну діагностику лімфаденітів.
- Нормальний склад периферичної крові у дітей різного віку та зміни показників її при лімфаденітах.
- Додаткові методи дослідження лімфатичних вузлів у дітей.
- Загальні положення хірургічного лікування аденоабсцесів ЩЛД та лінії розтинів залежно від їх локалізації.
- Фази загоєння рани після розтину аденоабсцесу.
- Принципи медикаментозної терапії гострих та хронічних лімфаденітів.
- Фізіотерапевтичні методи лікування гострих та хронічних лімфаденітів ЩЛД.
- Топографо-анатомічні ділянки обличчя, їх межі та сполучення.
- Особливості перебігу запальних процесів м'яких тканин у дітей.
- Визначення термінів «запальний інфільтрат», «набряк», «абсцес», «флегмона», «аденоабсцес», «аденофлегмона».
- Класифікацію абсцесів та флегмон ЩЛД за шляхом проникнення збудника, глибиною розташування, анатомо- топографічним розташуванням навколо щелеп.
- Використання додаткових методів дослідження та показання до їх проведення.
- Нормальний склад периферичної крові у дітей різного віку та зміни його при абсцесі та флегмоні.
- Клінічні прояви поверхневих та глибоких абсцесів і флегмон ЩЛД.
- Клінічні прояви захворювань з якими проводять диференційну діагностику абсцесів та флегмон.
- Ускладнення абсцесів та флегмон різної локалізації.
- Загальні положення хірургічного лікування абсцесів і флегмон ЩЛД. Лінії розтинів абсцесів та флегмон залежно від їх локалізації. Види дренажів.
- Фази ранового процесу, їх характеристику, препарати, які викорис- товують в різних фазах.
- Принципи медикаментозної терапії абсцесів та флегмон.
- Фізіотерапевтичні методи лікування абсцесів та флегмон.
- Особливості анатомо-функціональної будови СНЩС в залежності від віку дитини.
- Визначення термінів «артрит», «контрактура», «анкілоз», «вторинний деформуючий остеоартроз».

- Основні етіологічні чинники виникнення гострих та хронічних захворювань СНЩС.
 - Основні клінічні прояви гострого та хронічного артрити, вторинного деформуючого остеоартрозу, анкілозу.
 - Основні та додаткові методи обстеження дитини з захворюваннями СНЩС.
 - Рентгенологічну картину СНЩС в нормі, та її зміни при гострих та хронічних захворюваннях.
 - Лікувальну тактику при гострих та хронічних захворюваннях СНЩС.
 - Групи лікарських засобів, які застосовуються при лікуванні гострих та хронічних запальних процесів СНЩС, механізм їх дії.
 - Фізіотерапевтичні методи лікування захворювань СНЩС.
 - Принципи хірургічних втручань при деформуючому остеоартрозі і анкілозі.
 - Ускладнення захворювань СНЩС та їх профілактику.
 - Топографічну анатомію та розташування вивідних протоків великих та малих слинних залоз.
 - Класифікацію запальних захворювань слинних залоз у дітей.
 - Етіологічні чинники, що призводять до виникнення запальних захворювань слинних залоз у дітей та методи їх профілактики.
 - Клінічні прояви та диференційно-діагностичні ознаки гострих та хронічних запальних захворювань слинних залоз у дітей.
 - Клінічні прояви захворювань, з якими проводиться диференційна діагностика запальних захворювань слинних залоз.
 - Методи обстеження хворих з захворюваннями слинних залоз.
 - Принципи лікування та реабілітації хворих з гострими та хронічними запальними захворюваннями слинних залоз.
 - Топографо-анатомічні ділянки обличчя, їх межі та сполучення.
 - Особливості перебігу фурункулів, карбункулів з локалізацією в ЩЛД.
 - Визначення термінів «фурункул», «карбункул», «фурункульоз».
 - Класифікацію фурункулів, карбункулів ЩЛД.
 - Клінічні прояви фурункулів та карбункулів ЩЛД.
 - Нормальний склад периферійної крові у дітей різного віку та зміни показників її при фурункулах, карбункулах ЩЛД.
 - Загальні положення хірургічного лікування фурункулів та карбункулів ЩЛД, лінії розтинів залежно від їх локалізації.
 - Принципи медикаментозної терапії фурункулів, карбункулів ЩЛД
 - Застосування фізіотерапевтичних методів лікування фурункулів ЩЛД, механізм їх дії та від призначення в залежності перебігу процесу.
 - Ускладнення фурункулів, карбункулів ЩЛД та їх профілактику.
- У результаті вивчення навчальної дисципліни *“Дитяча хірургічна стоматологія”* студент повинен вміти:
- Провести клінічне обстеження хворого. Визначити покази та протипокази до виду знеболення необхідного хірургічного втручання.
 - Вибрати метод місцевого знеболення відповідно до віку дитини і необхідного хірургічного втручання.
 - Вміти провести алергічну пробу на анестетик та оцінити її результат.
 - Володіти технікою виконання ін'єкційних анестезій, з урахуванням віку дитини та виду хірургічного втручання.
 - Провести профілактичні заходи та лікування ускладнень, які можуть виникати під час та після проведення знеболення.
 - Провести клінічне обстеження хворого. Визначити показання та протипоказання до видалення зубів.
 - Вибрати хірургічний інструментарій для видалення зуба відповідно до його анатомічної будови.
 - Видалити ТЗ та ПЗ.

- Надати рекомендації батькам дитини після операції видалення зуба.
 - Скласти план попередньої підготовки до видалення зубів у дітей із супутніми соматичними захворюваннями.
 - Обрати інструментарій і зупинити кровотечу, яка виникла під час та після видалення зуба.
 - Провести профілактичні заходи та лікування місцевих ускладнень, які виникають під час та після видалення зуба.
 - Провести обстеження дитини, хворої на періостит щелепи.
 - Призначити та інтерпретувати результати рентгенологічного обстеження пацієнта з хронічним та за показаннями з гострим періоститом.
 - Призначити та оцінити результати лабораторних аналізів дитини, хворої на гострий періостит.
 - Скласти план лікування дитини, хворої на гострий та хронічний періостит щелепи.
 - Визначити показання до ендодонтичного лікування або видалення
 - «причинного» зуба у разі одонтогенного періоститу.
 - Визначити вид знеболення для проведення оперативного втручання у дитини з періоститом.
- Провести провідникове та інфільтраційне знеболення.
- Виконати за показаннями видалення зуба та періостотомію, дренивання осередку.
 - Призначити за показаннями медикаментозну терапію.
 - Скласти план реабілітації дитини, хворої на гострий та хронічний періостит щелепи.
 - Діагностувати гострий одонтогенний остеомиєліт щелеп.
 - Діагностувати гострий гематогенний остеомиєліт щелеп.
 - Проводити диференційну діагностику гострих остеомиєлітів щелеп з періоститами, абсцесами, флегмонами відповідних локалізацій, саркомою Юїнга.
 - Оцінити результати лабораторних та рентгенологічних досліджень при остеомиєлітах щелеп.
 - Призначити комплекс лікувальних заходів при гострих остеомиєлітах.
 - Визначати лікувальну тактику при гострому гематогенному остеомиєліті щелеп.
 - Обрати метод знеболення при лікуванні гострих остеомиєлітів.
 - Виконати видалення причинного зуба та періостотомію щелеп при лікуванні гострих остеомиєлітів.
 - Діагностувати хронічний одонтогенний остеомиєліт щелеп.
 - Проводити диференційну діагностику загострення хронічних остеомиєлітів щелеп з періоститами, абсцесами, флегмонами відповідних локалізацій, саркомою Юїнга.
 - Проводити диференційну діагностику хронічного одонтогенного остеомиєліту щелеп у дітей з пухлинами та пухлиноподібними ново- утвореннями одонтогенного та остеогенного походження.
 - Оцінити результати лабораторних та рентгенологічних досліджень при остеомиєлітах щелеп.
 - Призначити комплекс лікувальних заходів при хронічних остеомиєлітах.
 - Обрати метод знеболення при лікуванні хронічних остеомиєлітах.
 - Виконати видалення причинного зуба та періостотомію щелеп при лікуванні хронічних остеомиєлітів.
 - Провести обстеження основних груп лімфатичних вузлів у дітей.
 - Виявити наявність ознак запалення лімфатичного вузла.
 - Розшифрувати дані додаткових методів досліджень (крові, сечі, УЗД).
 - Діагностувати гострий серозний та гострий гнійний лімфаденіт.
 - Діагностувати хронічний гіперпластичний лімфаденіт.
 - Діагностувати хронічний гнійний лімфаденіт.
 - Провести диференційну діагностику гострого серозного та гострого гнійного лімфаденіту між собою.
 - Провести диференційну діагностику хронічних форм лімфаденітів між собою, з пухлинами, пухлиноподібними новоутвореннями або метастазами злоякісної пухлини.
 - Призначити комплексне лікування дитини з гострим лімфаденітом.

- Обрати тактику лікування хронічних гіперпластичних лімфаденітів.
- Проводити обстеження дитини з абсцесом та флегмоною.
- Призначити та проаналізувати результати дослідження крові та сечі дітей у різні вікові періоди та залежно від перебігу запального процесу.
- Проводити диференційну діагностику поверхневих та глибоких абсцесів та флегмон ЩЛД.
- Обрати хірургічну тактику лікування абсцесів та флегмон ЩЛД різної локалізації.
- Проводити розтин поверхневих абсцесів з локалізацією в межах однієї ділянки, встановити та замінити дренаж.
- Призначити комплексну медикаментозну терапію дітям з абсцесами та флегмонами ЩЛД.
- Обрати препарати для місцевого лікування абсцесів та флегмон з урахуванням фази ранового процесу.
- Призначити фізіотерапевтичні методи лікування в залежності від фази ранового процесу.
- Провести клінічне обстеження дитини із захворюванням СНЩС (опитування, огляд, пальпація, визначити обсяг рухів).
- Призначити додаткові методи обстеження та інтерпретувати їх дані (ортопантомограма, МРТ, КТ, ЗДКТ).
- Проводити диференційну діагностику гострих та хронічних запальних захворювань СНЩС.
- Визначати лікувальну тактику при гострих та хронічних запальних захворюваннях СНЩС в залежності від віку дитини.
- Визначити лікувальну тактику при ВДОА та кістковому анкілозі.
- Вміти обстежити дитину, в якій виявлені ознаки захворювання слинних залоз.
- Вміти діагностувати наявність запального процесу у слинній залозі (епідемічний, вірусний, бактеріальний сіаладеніт; паренхіматозний та інтерстиційний сіаладеніт, калькульозний субмаксиліт).
- Провести диференційну діагностику між гострими та хронічними сіаладенітами, інш. запальними захворюваннями цієї ділянки, а також із пухлинами, пухлиноподібними новоутвореннями даної локалізації.
- Вміти інтерпретувати результати додаткових методів діагностики при захворюваннях слинних залоз (лабораторні показники крові, слини; УЗД; сіалографії).
- Призначити схему лікування при гострих захворюваннях слинних залоз (епідемічний, вірусний, бактеріальний сіаладеніт).
- Призначити схему лікування при хронічних захворюваннях слинних залоз (паренхіматозний та інтерстиційний сіаладеніт, калькульозний субмаксиліт).
- Провести профілактичні лікувальні заходи при хронічних захворюваннях слинних залоз.
- Провести обстеження дитини та діагностувати фурункули та карбункули ЩЛД у дітей.
- Провести диференційну діагностику між фурункулом та карбункулом ЩЛД.
- Провести диференційну діагностику між абсцесом (флегмоною) та фурункулом (карбункулом) ЩЛД.
- Призначити додаткові методи обстеження та оцінити їх результати.
- Вибрати умови лікування, хірургічну тактику, метод знеболення.
- Призначити медикаментозне лікування дітям з фурункулами та карбункулами ЩЛД.
- Призначити фізіотерапевтичні методи при лікуванні фурункулів та карбункулів, залежно від клінічного перебігу.
- Проводити профілактику ускладнень фурункулів та карбункулів.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;

- в) самостійна робота студентів (СРС);
 г) індивідуальні завдання (ІДРС).

Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС та ІДРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів Модулю 1 дисципліни “**Дитяча хірургічна стоматологія**”.

Теми лекційного курсу (10 тем) розкривають найважливіші проблемні питання відповідних розділів дисципліни “**Дитяча хірургічна стоматологія**”.

Тривалість практичних занять – 2 академічні години (90 хвилин).

Методика організації практичних занять з дисципліни “Дитяча хірургічна стоматологія” передбачає:

1. Контроль СРС студента при підготовці до теми поточного практичного заняття шляхом перевірки письмового виконання студентом у **Робочому зошиті** відповідних завдань – **10 хвилин**.
2. Тестовий контроль (рівня $\alpha-2$) вихідного рівня знань і визначення ступеню готовності студентів до заняття – **15 хвилин**.
3. Індивідуальне усне опитування студентів, роз’яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – **20 хвилин**.
4. Впродовж **25 хвилин** студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції.
5. Контроль кінцевого рівня знань студентів – **20 хвилин**. Проводиться у вигляді вирішення тестових завдань (рівня $\alpha-3$) або індивідуального усного опитування, вирішення ситуаційних задач. Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вищезазначеної методики організації практичних занять на першому занятті кожному студенту надається докладний **план роботи впродовж періоду вивчення дисципліни**, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

- перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;
- перелік практичних навичок, що повинен виконати кожен студент впродовж вивчення дисципліни;
- алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених тимчасових і постійних зубів, що знаходяться на різних етапах формування коренів;
- робочий зошит для самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичних занять, у якому слід **письмово** виконати всі завдання.

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає:

- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового заняття;
- індивідуальну дослідницьку роботу (ІДРС), участь у роботі наукового студентського гуртка, науково-практичних студентських конференціях тощо;
- підготовку до диференційного заліку.

Методи контролю

Порядок оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни регламентовано “Інструкцією щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу” (затвердженої МОЗ України від 15.04.2014 р.).

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При

цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки в кінці семестру конвертуються у бали.

Поточне оцінювання навчальної діяльності студента на кожному практичному занятті здійснюється відповідно до конкретних цілей кожної теми.

Оцінка поточної навчальної діяльності на практичному занятті складається з:

1) Оцінки самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичного заняття. Вона здійснюється шляхом перевірки письмового виконання завдань, викладених у Робочому зошиті, для підготовки до кожної теми. Питома вага оцінки за конспект з домашнім завданням становить 25% від загальної оцінки за заняття в балах. Якщо студент не виконав завдання для СРС і не надав конспект на перевірку викладачеві, то традиційна оцінка за заняття буде нижчою на **1 бал**.

2) Оцінки рівня знань студентів, який здійснюється шляхом вирішення 10 тестових завдань формату А (рівень- 2) □ або оцінки відповідей на контрольні теоретичні запитання.

Оцінка “5” виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання викладача.

Оцінка “4” виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80% тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання викладача і одну неповну або неточну відповідь - на третє.

Оцінка “3” виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70% тестових завдань або дав правильну відповідь на одне контрольне запитання викладача і дві неповні або неточні відповіді - на два запитання.

Оцінка “2” виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60% тестових завдань, дав правильну відповідь тільки на одне або не відповів на жодне контрольне запитання викладача

3) Оцінки оволодіння практичними навичками відповідно до професійних алгоритмів під час основного етапу практичного заняття. Проводиться під час опрацювання студентом практичної навички на фантомі або при письмовому викладенні алгоритму її виконання.

Оцінка “5” виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно, у відповідності до професійного алгоритму, виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “4” виставляється, коли студент знає послідовність дій відповідно до професійного алгоритму, з незначними помилками виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “3” виставляється, коли студент не в повному обсязі знає професійний алгоритм виконання тієї або іншої маніпуляції, Припускається помилок при виконанні на фантомі стоматологічної маніпуляції, передбаченої метою практичного заняття.

Оцінка “2” виставляється, коли студент не знає професійного алгоритму виконання стоматологічної маніпуляції, не може виконати на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання диференційований залік.

Семестровий диференційований залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних тестових завдань на останньому занятті.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є диференційний залік: **Оцінка з дисципліни, яка завершується диференційованим заліком** визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72)

та балів за виконання індивідуальних тестових завдань на останньому занятті (не менше 50).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне тестування та самостійна робота																			Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3									100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	15	30
Практичні навички	15	35
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	4	4
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	11	11
Презентація	1	5
Реферат	1	5
Модульна контрольна робота	1	10
Разом		100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «**добре**» (82-89 балів, **B**) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «**добре**» (74-81 бал, **C**) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «**задовільно**» (64-73 бали, **D**) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «**задовільно**» (60-63 бали, **E**) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «**незадовільно**» (35-59 балів, **F_X**) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «**незадовільно**» (35 балів, **F**) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Знеболання та видалення зубів у дітей, запальні та травматичні захворювання тканин щелепно-лицевої ділянки.

Змістовий модуль 1. Знеболювання хірургічних втручань в щелепно-лицевій ділянці (ЩЛД) у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару. Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей різного віку.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика перебігу запальних процесів тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Запальні процеси щелеп: гострі та хронічні періостити, гострий та хронічний одонтогенний та неодонтогенний (гематогенний, травматичний) остеомієліти. Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЦС) у дітей. Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування, профілактики та реабілітація.

Змістовий модуль 3. Запальні захворювання м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей: лімфаденіти, абсцеси, флегмони, фурункули, карбункули. Специфічні запальні процеси (туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, ВІЧ-інфекція та СНІД). Гострі та хронічні захворювання слинних залоз. Травматичні пошкодження м'яких тканин.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		лекції	Практичні заняття	самостійна робота

Модуль 1. Знеболення та видалення зубів у дітей, запальні та травматичні захворювання тканин щелепно-лищевої ділянки.				
Змістовий модуль 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лищевої ділянки (ЩЛД) у дітей. Знеболювання хірургічних втручань в ЩЛД у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару. Особливості техніки провідникового знеболювання у дітей різного віку. Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей. Загальні та місцеві ускладнення під час та після проведення знеболювання та видалення зубів у дітей різного віку, лікування та профілактика.				
Тема № 1: Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів ЩЛД у дітей.	6	2	2	2
Тема № 2: Знеболювання хірургічних втручань в ЩЛД у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару.	4		2	2
Тема № 3: Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей.	4		2	2
Разом за змістовим модулем 1				
14	2	6	6	
Змістовий модуль 2. Запальні процеси щелеп: гострі та хронічні періостити, одонтогенний та неодонтогенний (гематогенний та травматичний) остеомієліт. Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглобу (СНЩС) у дітей. Запальні одонтогенні кісти щелеп. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування та реабілітація. Ускладнення та їх профілактика.				
Тема № 4: Одонтогенний та неодонтогенний періостит щелеп. Клініка гострого та хронічного періоститу. Діагностика, диференційна діагностика. Комплексне лікування, профілактика.	6	2	2	2
Тема № 5: Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей. Діагностика, клініка, невідкладна медична та хірургічна допомога, реабілітація таких дітей. Профілактика захворювання.	6	2	2	2
Тема № 6: Гострий неодонтогенний (гематогенний, травматичний остеомієліт) щелеп у дітей. Причини розвитку, особливості клінічного перебігу. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення та їх профілактика.	4		2	2
Тема № 7: Хронічний (одонтогенний та неодонтогенний) остеомієліт щелеп у дітей. Клініко-рентгенологічні форми захворювання. Первинно-хронічний остеомієліт. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення та їх профілактика.	4		2	2
Тема № 8: Гострі запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	6	2	2	2
Тема № 9: Етіопатогенез хронічних захворювань СНЩС. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування хронічного артрити, вторинного деформівного остеоартрозу (ВДОА) та анкілозу.	4		2	2
Тема № 10: Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів.	4		2	2
Разом за змістовим модулем 2				
34	6	14	14	
Змістовий модуль 3. Запальні захворювання м'яких тканин щелепно-лищевої ділянки (ЩЛД) у дітей: лімфаденіти абсцеси, флегмони, фурункули, карбункули, специфічні захворювання. Гострі та хронічні захворювання слинних залоз. Травматичні пошкодження м'яких тканин.				
Тема № 11: Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти ЩЛД.	4		2	2

Тема №12: Одонтогенні та неодонтогенні абсцеси ЩЛД.	4		2	2
Тема № 13: Одонтогенні та неодонтогенні флегмони ЩЛД.	4		2	2
Тема № 14: Фурункули та карбункули обличчя.	4		2	2
Тема № 15: Специфічні запальні захворювання: актиномікоз, туберкульоз, сифіліс. СНІД та ВІЛ- інфекція: прояви в ЩЛД у дітей.	4		2	2
Тема № 16: Гострі захворювання слинних залоз у дітей: епідемічний та неепідемічний паротит, калькульозний та некалькульозний субмаксиліт.	4		2	2
Тема № 17: Хронічні захворювання слинних залоз у дітей: паротит, субмаксиліт.	4		2	2
Тема № 18: Травматичні пошкодження м'яких тканин: забиття, гематома, садна, рани.	6	2	2	2
Тема № 19: Опіки, відмороження.	4		2	2
Тема № 20: Підсумковий модульний контроль.	4		2	2
Разом за змістовим модулем 3	42	2	20	20
Всього	90	10	40	40

6.3. План лекцій

№ п/п	Тема лекцій	Кількість годин
1	Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД) у дітей. Місцеве та загальне знеболювання у дітей (види та методи місцевого знеболювання у дітей; показання, протипоказання). Показання, протипоказання до видалення зубів у дітей, техніка виконання; інструментарій для видалення зубів. Особливості видалення тимчасових та постійних зубів у дітей, профілактика ранніх та пізніх ускладнень.	2
2.	Загальна характеристика особливостей перебігу запальних процесів тканин ЩЛД у дітей. Гострі та хронічні періостити. Гострий та хронічний остеомієліт лицевих кісток. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні форми захворювання. Закономірності прояву у дітей різного віку. Діагностика, диференційна діагностика, методи лікування, ускладнення та їх профілактика. Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів.	2
3.	Запальні процеси м'яких тканин ЩЛД у дітей (абсцеси, флегмони, лімфаденіти, фурункули, карбункули). Закономірності клінічного перебігу, діагностики, диференційної діагностики та комплексного лікування. Специфічні запальні захворювання.	2
4.	Анатомо-фізіологічні особливості будови слинних залоз, кронево-нижньощелепного суглоба у дітей різного віку. Запальні гострі та хронічні захворювання слинних залоз та СНЩС у дітей. Закономірності клінічного перебігу, діагностики, диференційної діагностики та лікування.	2
5.	Причини дитячого травматизму та його профілактика. Діагностика, клінічні прояви пошкоджень м'яких тканин ЩЛД в дитячому віці. Принципи пластичних операцій, що використовуються при хірургічній обробці ран. Вільна пересадка шкірних та шкірно-хрящових клаптів.	2

Лікування та наслідки травматичних пошкоджень м'яких тканин обличчя у дітей.	
РАЗОМ	10

**THEMATIC PLAN OF LECTURES FOR THE FOURTH – YEAR
DENTAL STUDENTS IN STUDYING
«PEDIATRIC SURGERY DENTISTRY»**

№	Theme	Hours
1.	Anatomical and physiological features of the development and structure of tissues and organs maxillofacial area in children. Local and general anesthesia in children (types and methods of local anesthesia in children, indications). Indications, contraindications extractions in children, indications, contraindications). Indications, contraindications extractions in children, instruments for tooth extraction. Features removing temporary and permanent teeth in children, prevention of early and late complications.	2
2.	General notes characteristic features of inflammation of the maxillofacial tissues in children. Acute and chronic osteomyelitis facial bones. Classification, etiology, pathogenesis, clinical forms of the disease. Patterns manifestation in children of all ages. Diagnosis, differential diagnosis, treatment, complications and their prevention. Inflammatory odontogenic cysts of the jaws of temporary and permanent tooth.	2
3.	Inflammatory processes maxillofacial soft tissues in children (abscesses, cellulitis, lymphadenitis, boils, carbuncles). Patterns clinical course, diagnosis, differential diagnosis and comprehensive treatment. Specific inflammatory diseases.	2
4.	Anatomical and physiological features of the structure of the salivary glands, temporomandibular joint in children of all ages. Inflammatory acute and chronic diseases of the salivary glands and TMJ in children. Patterns clinical course, diagnosis, differential diagnosis and comprehensive treatment.	2
5.	The causes of child injuries and their prevention. Diagnosis, clinical manifestations of soft tissues injuries maxillofacial area in childhood. Plastic surgery principles used in the surgical treatment of wounds. Free skin grafts, cartilage and skin grafts. Treatment of traumatic injures and consequences of facial tissues in children.	2
Hours in general		10

6.4. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів ЩЛД у дітей.	2
2.	Знеболювання хірургічних втручань в щелепно-лицевій ділянці (ЩЛД) у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару.	2
3.	Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей.	2

4.	Одонтогенний та неодонтогенний періостит щелеп у дітей.	2
5.	Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей.	2
6.	Гострий неодонтогенний (гематогенний, травматичний остеомієліт) щелеп у дітей.	2
7.	Хронічний остеомієліт щелеп у дітей. Первинно-хронічний остеомієліт.	2
8.	Гострі запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей - артрити.	2
9.	Хронічні запальні захворювання СНЩС (хронічний артрит, вторинний деформівний остеоартроз, анкілоз) у дітей.	2
10.	Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів.	2
11.	Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти щелепно-лищевої ділянки.	2
12.	Одонтогенні та неодонтогенні абсцеси щелепно-лищевої ділянки.	2
13.	Одонтогенні та неодонтогенні флегмони щелепно-лищевої ділянки.	2
14.	Фурункули та карбункули щелепно-лищевої ділянки.	2
15.	Специфічні захворювання: актиномікоз, туберкульоз, сифіліс. СНІД та ВІЛ - інфекція: прояви в щелепно-лищевої ділянці у дітей.	2
16.	Гострі захворювання слинних залоз у дітей: епідемічний та неепідемічний паротит, калькульозний та некалькульозний субмаксиліт	2
17.	Хронічні захворювання слинних залоз у дітей: паренхіматозний та інтерстиційний субмаксиліт.	2
18.	Травматичні пошкодження м'яких тканин: забиття, гематома, садна, рани.	2
19.	Опіки, відмороження.	2
20.	Підсумковий модульний контроль	2
	РАЗОМ	40

THEMATIC PLAN
 « PEDIATRIC SURGICAL DENTISTRY»
 OF PRACTICAL LESSONS FOR THE STUDENTS
 OF THE IV COURSE IN STUDYING

№	Themes of the practical lessons	Quantity of hours
1.	Anatomical and physiological features of the development and structure of tissues and organs of maxillofacial area in children.	2
2.	Anesthesia surgeries in maxillofacial area in outpatient clinics and hospital in children.	2
3.	Operation extraction of temporary and permanent teeth in children.	2
4.	Odontogenic and nonodontogenic jaw abscess in children.	2
5.	Acute odontogenic osteomyelitis of jaws in children.	2
6.	Acute nonodontogenic (hematogenous, traumatic) osteomyelitis of jaws in children.	2
7.	Chronic osteomyelitis of jaws in children. Primary chronic osteomyelitis.	2
8.	Acute inflammatory diseases of the temporomandibular joint (TMJ) in children – arthrititis.	2
9.	Chronic inflammatory diseases of the temporomandibular joint (chronic arthritis,	2

	osteoarthritis, secondary strain, ankylosis) in children.	
10.	Inflammatory odontogenic cysts of the jaws of temporary and permanent tooth.	2
11.	Acute and chronic, odontogenic and nonodontogenic lymphadenitis maxillofacial area.	2
12.	Odontogenic and nonodontogenic abscesses of maxillofacial area.	2
13.	Odontogenic and nonodontogenic cellulitis of maxillofacial area.	2
14.	Boils and carbuncles of maxillofacial area.	2
15.	Specific diseases: actinomycosis, tuberculosis, syphilis. AIDS and HIV – infection: maxillofacial manifestation in children.	2
16.	Acute diseases of the salivary glands in children: epidemic and non-epidemic mumps and non-calculous calculary submaksylit.	2
17.	Chronic diseases of the salivary glands in children: parenchymal and interstitial submaksylit.	2
18.	Traumatic injuries of soft tissues, bruise, hematoma, abrasion, wounds.	2
19.	Burns, frostbite.	2
20.	Final module controle.	2
	Hours in general	40

6.5. Самостійна робота

№.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних, семінарських занять (теоретична, опрацювання практичних навичок та вмінь)	20
2	Підготовка до контролю засвоєння змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	10
3.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	10
3.1	Утруднене прорізування тимчасових та постійних зубів у дітей різного віку. Клінічні особливості та лікувальна тактика.	2
3.2	Інструментальні та лабораторні методи дослідження слинних залоз при їх захворюваннях у дітей.	2
3.3	Прояви захворювань крові в щелепно-лицевій ділянці у дітей. Лікувальна тактика.	2
4.	Індивідуальна СРС – огляд навчально-методичної літератури, написання рефератів, проведення наукових досліджень.	2
5	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	2
	РАЗОМ	40

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Тексти лекцій із дисципліни.
2. Методичні розробки практичних занять для викладачів - відповідно до кількості тем.
3. Комплекти тестових завдань (для контролю початкового і кінцевого рівня знань) - відповідно до кількості тем.
4. Методичні розробки для організації самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять – відповідно до кількості тем.

5. Робочий зошит для студентів .
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій на фантомах.
7. Перелік теоретичних питань до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
8. Перелік практичних навичок до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.
9. 80 тестових завдань (у 6-ти варіантах) до диференційованого заліку з дисципліни “Дитячої хірургічної стоматології”.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія дитячого віку. ТОВ “Книга плюс”, 2003, 479 с.
2. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия детского возраста. Киев, ТОВ “Книга плюс”, 2005, 479 с.
3. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Атлас хирургических стоматологических заболеваний у детей. Киев.»Книга-плюс», «Ничлава».,2012 г., 501 с.
4. Александрова Н.М., Аржанцев П.З. Травмы челюстно-лицевой области. М.: Медицина, 1986, 448 с.
5. Агапов В.С., Емельянова Н.В., Шипкова Т.П. Анестезиология, реанимация, и интенсивная терапия в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. -М.-МИА.-2005.-251с.
6. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії та хірургічної стоматології. Навчальний посібник для студентів і лікарів-інтернів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитац. лікарів-стоматологів / – Пер. з 3-го російськомов. видання, переробл. і доповн. новіт. даними. – К.: Спалах, 2003. – 307 с.
7. Бургонский В.Г. Современная технология местного обезболивания в стоматологии: Метод. рекомендации. -К.-2005.-31с.
8. Вайсблат С.Н. Местное обезболивание при операциях на лице, челюстях и зубах. К., Здоровье, 1962, 336 с.
9. Каспарова Н.Л., Колесов А.А., Воробьев Ю.М. Заболевания височно-нижнечелюстного сустава. М., Медицина, 1981, 168с.
10. Карапетян И.С, Губайдулина Е.Я., Цегельник Л.Н Опухоли и опухолеподобные поражения органов полости рта, челюстей, лица и шеи / . – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: МИА, 2004. –232 с.
11. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. –Пособие для студентов стомат. факультетов. -М.-“ Книга плюс”.-2004.-351с.
12. Малевич О.Є., Житній М.І., Чернов Д.В. та ін. Техніка місцевої анестезії при малих операціях у порожнині рота. Практичний посібник: Навчальний посібник для студентів і лікарів інтернів стоматологічних факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / – Д.: АРТ-ПРЕСС, 2003. – 93 с.
13. Малевич О.Є., Кравченко С.В., Світловський А.А та ін. Техніка операцій видалення зубів та їх коренів: Практичний посібник. Підручник для студентів та інтернів стоматолог. фак. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації /– Д.: Арт - ПРЕС, 2003. – 71 с.
14. Рабухина Н.А. Рентгенодиагностика в стоматологии / Н.А. Рабухина, А.П. Аржанцев. – 2-е изд., стер. – М.: МИА, 2003. – 452с.
15. Рогинский В.В. Воспалительные заболевания в челюстно-лицевой области у детей. Москва, 1998, 195 с.
16. Руденко М.М. Стоматологія дитячого віку / М.М. Руденко, В.С. Бондаренко, С.В. Радочіна. – О.: Одес. мед. ун-т, 2001. – 177с.

17. Соловьев М.М. Абсцессы, флегмоны головы и шеи– М. МЕДпресс, 2003.–229 с.
18. Солнцев А.М., Тимофеев А.А. Одонтогенные воспалительные заболевания. К., Здоровья, 1989, 232с.
19. Солнцев А.М., Колесов В.С., Колесова Н.А. Заболевания слюнных желез. К., Здоровья, 1991, 312с.
20. Тарасенко М.М., Суханова Г.А. Слюнные железы. Биохимия, физиология, клинические аспекты.-Томск.-НТЛ.- 2002.-123с.
21. Ткаченко П.І., Гуржій О.В. Лімфаденіт щелепно-лицевої ділянки у дітей.: Навчальний посібник /: Центр. метод. кабінет з вищ. мед. освіти, Укр. мед. стоматологічна акад. – Полтава, 2001. – 106 с.
22. Шаргородский А.Г. Клиника, диагностика, лечение и профилактика воспалительных процессов челюстно-лицевой области. Свердловск, 1987, 305с.
23. Фрумкина Г.Д. Показания и противопоказания к удалению зубов у детей. М., Медгиз, 1962, 112 с.
24. Фісталь Е.Я., Гозінець Г.П. Комбустіологія. - К.-Інтермінк, 2004.-184с.
25. Септичні форми гострого гематогенного остеомієліту у дітей – Д.С.Солейко, О.М.Горбатюк, Ю.П.Кукуруза, В.С.Коноплицький – Вінниця: теза, 2008 – 263 с.
24. Безпека та ефективність місцевої анестезії у стоматології дитячого віку – Р.Гумецький – Видавництво «ГалДент», 2004

Допоміжна література

1. Артюшкевич А.С., Герасимчук А.А., Ковальчук И.Н. Воспалительные заболевания и травмы челюстно-лицевой области. Дифференциальный диагноз, лечение: Справочник / Минск: Беларусь, 2001. – 253 с.
2. Безруков В.М., Григорьянц Л.А., Рабухина Н.А., Бадалян В.А. Амбулаторная хирургическая стоматология. Современные методы: Руководство для врачей, 2-е изд., – М.: МИА, 2004.–108 с.
3. Быков В.Л. Гистология и эмбриология органов полости рта человека. С-Петербург, 1999, 245с.
4. Втулова Г.А. Тактика стоматолога при травмах зубов у детей. Диагностика и современные методы лечения больных с переломами челюстей и воспалительных процессов челюстно-лицевой области. М., 1973, 56-58с.
5. Иванов А.С. Артриты и артрозы височно-нижнечелюстного сустава. Лекции по стоматологии. Л., Медицина, 1984, 32 с.
6. Иорданишвили А.К. Хирургическое лечение периодонтитов и кист челюстей. Санкт-Петербург, 2000, 155 с.
7. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в стоматологии: Пособие для студентов стоматологич. фак., врачей-интернов/ Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин./ – К.: Кн. Плюс, 2001. – 319 с.
8. Кульгавов В.Г. Обезболивание в хирургической стоматологии. Иркутск, 1989, 149с.
9. Лойт А.А. Хирургическая анатомия головы и шеи / А.А. Лойт, А.В. Каюков. – СПб. и др.: Питер, 2002. – 224 с.
10. Малевич О.Е., Л.В.Харьков, С.В.Кравченко. Операція вилучення зубів та їх коренів. Реком. Мед., Дніпропетровськ, 1999, 109 с.
11. Рузин Г.П., Бурых М.М. Основы технологии операции в хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии. Харьков, 2000, 291 с.
12. Сиган З.М. Топографическая анатомия и оперативная хирургии головы и шеи.-М.-МИА.-2004.-208с.

13. Супиев Т.К. Травмы челюстно-лицевой области у детей. -М.- МЕДпресс-информ.- 2003.-100с.
14. Супиев Т.К. Гнойно-воспалительные заболевания челюстно-лицевой области. – М.: Медпресс, 2001. – 160 с.
15. Токарева О.В. Клініко-морфологічні особливості фолікулярних кіст щелеп і одонтогенних кератокіст. Автореф. дис. канд. мед. наук: Укр. мед. стоматолог. акад.– Полтава, 2002.– 19 с.
16. Тарасенко Л.М., Суханова Г.А. Слюнные железы. Биохимия, физиология, клинические аспекты / В.П. Мищенко, К.С. Непопрада. – Томск: Изд-во НТЛ, 2002. – 133 с.
17. Фелейс Д.А. Экстренная помощь в стоматологии: (руководство) /; Пер. с англ. под ред. А.С. Артюшкевича, Е.К. Трофимовой. – М.: Мед. лит., 2001. – 434 с.
18. Основы челюстно-лицевой хирургии: учебное пособие для студентов стоматологических факультетов медицинских институтов и университетов, врачей-интернов медицинской академии последипломного образования – А.А.Тимофеев – МИА, 2007 – 695 с.
19. Цитологічні показники лімфатичних вузлів в нормі, при хронічних лімфаденітах та дрібноклітинних лімфосаркомах – к.м.н. І.С.Танасійчук – 2006, автореферат.
20. Кулик О.М., Шевченко Л.Н., Коноварт Б.М., Досвід лікування гострого остеомиелиту//Медицина транспорту України 2008 №4 с.98-100.
21. Грона В.Н., Сопов Г.А., Веселый С.В., Клиническое проявление, диагностика и лечение острого гематогенного остеомиелита у детей//Здоровье ребенка 2008 №4 с. 95-100.
22. Гудкова Е.И., Ларченко А.А., Скороход Г.А., Чувствительность – устойчивость к антибиотикам и антисептикам возбудителей гнойно – септических инфекций отделения интенсивной терапии и реанимации детского хирургического центра.//Головна медична сестра ,2008 №6, с. 71 – 72.
23. Орлова С.Н.,Аширова А.Б.,Довгалюк Т.И., Эритематозная форма рожи у ребенка 5 лет//Детские инфекции 2009 Т.,8 №1 стр.68 – 71
24. А.Н.Смирнов, А.В. Селицкий «Результаты применения растворов озона в комплексном лечении гнойно-воспалительных процессов у детей»// Детская хирургия (2).2009 (Москва), стр. 28-30.
25. А.М. Хамадеева, А.С.Серегин, Ю.В.Тарасов «Новый способ лечения детей с одонтогенными кистами, проникающими в верхнечелюстную синус»// Стоматолог инфо (5) 2009, стр. 75 – 77.
26. Кабанова С. А.«Спектр микрофлоры и антибиотикочувствительность при гнойно-воспалительных заболеваниях челюстно-лицевой области»// Современная стоматология (4), 2008 стр. 55-58.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2022/2023 н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібно підкреслити)

протокол № 10 від «16» серпня 2022 р. Завідувач кафедри Бондарук Мольчан В.С.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібно підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)